

Αθήνα, 21 Ιανουαρίου 2005

ΟΜΙΛΙΑ
ΤΟΥ ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΥ κ. ΚΩΣΤΑ ΚΑΡΑΜΑΝΛΗ
ΣΤΗΝ ΕΝΑΡΞΗ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΔΙΑΛΟΓΟΥ
ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΑΙΔΕΙΑ

Κυρίες και κύριοι,

Κάνουμε σήμερα ένα καινούριο ξεκίνημα διαλόγου, για την Παιδεία και τον Πολιτισμό. Σκοπός μας είναι να διαμορφώσουμε, στον κρίσιμο αυτό χώρο, μια πραγματικά εθνική πολιτική. Αυτό δεσμευτήκαμε, αυτό συμφωνήσαμε στην πρόσφατη προ ημερησίας διατάξεως συζήτηση στη Βουλή και αυτό ξεκινούμε σήμερα. Στόχος μας είναι να διαμορφώσουμε μια πολιτική που να εκτείνεται σε βάθος χρόνου. Να χαρακτηρίζεται από συνέχεια και συνέπεια. Να ενώνει, να συνθέτει και να οδηγεί στο αύριο που οραματιζόμαστε. Στόχος μας είναι να εξοπλίσουμε το εκπαιδευτικό σύστημα της Πατρίδας μας με όλα εκείνα τα στοιχεία που απαιτούνται για να έχει διάρκεια, σταθερότητα, αλλά και ευελιξία προσαρμογής στην ταχύτατα αναπτυσσόμενη Γνώση. Στόχος μας είναι να εξασφαλίσουμε υψηλού επιπέδου Παιδεία για όλες τις νέες και όλους τους νέους. Να επενδύσουμε όλοι μαζί στο ανθρώπινο κεφάλαιο της Πατρίδας μας, τον Πολιτισμό, την Παιδεία, τις νέες τεχνολογίες.

Πιστεύω ότι το υψηλό επίπεδο επιστημονικής γνώσης, εμπειρίας και ευθύνης που διακρίνει τα μέλη του Εθνικού Συμβουλίου μπορεί να αποτελέσει ισχυρό εχέγγυο για την επίτευξη των κοινών αυτών στόχων. Γι' αυτό, θέλω να ευχαριστήσω τον καθένα σας χωριστά. Θέλω, ταυτόχρονα, να εκφράσω την πεποίθησή μου ότι, τόσο η εκπαιδευτική κοινότητα, όσο και οι πολιτικές δυνάμεις του Τόπου, έχουμε τη δυνατότητα να συμβάλουμε αποτελεσματικά, να προσθέσουμε, να προσφέρουμε στην κοινή προσπάθεια. Η Παιδεία και ο Πολιτισμός είναι εθνικό κεφάλαιο. Απαιτούν να παραμερίσουμε τις πρακτικές της στείρας αντιπαράθεσης. Να κινηθούμε με γνώμονα τη δημιουργική σύνθεση απόψεων και ιδεών. Να ανταποκριθούμε, όλοι μαζί, στα αιτήματα της κοινωνίας και της Νέας Εποχής. Να διασφαλίσουμε μια Νέα Προοπτική. Για την εκπαιδευτική κοινότητα, την κοινωνία που θέλουμε, το παρόν και το μέλλον μας.

Κυρίες και κύριοι,

Ο διάλογος που ξεκινά σήμερα είναι ιδιαίτερα σημαντικός. Πάνω απ' όλα όμως το χρωστάμε στους νέους ανθρώπους της χώρας. Γιατί ένα βιώσιμο και αποτελεσματικό εκπαιδευτικό σύστημα πρέπει να χαρακτηρίζεται από τα στοιχεία της συνέπειας, της συνέχειας, της σταθερότητας, της μακροπρόθεσμης προοπτικής. Καλών προθέσεων προσπάθειες στην Παιδεία έχουν γίνει στο παρελθόν - δεν το αμφισβητεί κανένας αυτό - αλλά προσέκρουαν σχεδόν πάντα στο φαινόμενο της ασυνέχειας. Η όποια προσπάθεια ανατρεπόταν, όχι μόνο από την όποια επόμενη Κυβέρνηση, αλλά, δυστυχώς συνηθέστατα, ακόμα και από τον επόμενο Υπουργό της ίδιας Κυβέρνησης, δημιουργώντας ανασφάλεια και αβεβαιότητα σε βάρος των νέων, αλλά και των οικογενειών τους. Αυτό πρέπει να εκλείψει οριστικά. Πιστεύω βαθιά ότι αυτό είναι ευθύνη και χρέος όλων μας.

Οι ανάγκες του σήμερα είναι μεγάλες και οι απαιτήσεις του μέλλοντος ακόμη μεγαλύτερες. Είναι, βέβαια, αυτονόητο πως δεν γίνονται όλα από τη μία ημέρα στην άλλη. Όμως! Με διάλογο, με συνεννόηση, με σύνθεση μπορούμε περισσότερα. Μπορούμε καλύτερα. Η Παιδεία απαιτεί διαρκή δημόσιο διάλογο. Διάλογο για όλα. Διάλογο ουσιαστικό. Διάλογο που παράγει απτά αποτελέσματα.

Γνώμονας των προσπαθειών μας είναι η σύνθεση απόψεων και ιδεών. Κρατούμε ό,τι θετικό υπάρχει στο εκπαιδευτικό σύστημα. Το συμπληρώνουμε, το ενισχύουμε, το βελτιώνουμε. Εντοπίζουμε, παράλληλα, τις παθογένειες του χτες, τις ανάγκες του παρόντος και τις απαιτήσεις του μέλλοντος. Συνθέτουμε τις ιδέες και ενώνουμε τις δυνάμεις μας, με οδηγό το τελικό κοινωνικό όφελος.

Κεντρικός στόχος μας είναι η ποιότητα σε όλες τις βαθμίδες της εκπαίδευσης. Η διαπίστωση σήμερα είναι κοινή: Στα χρόνια που πέρασαν είχαμε συμβιβαστεί με την ήσσονα προσπάθεια και υστερούμε εκεί που οφείλουμε και μπορούμε να πρωτοπορούμε. Έστω και τώρα είναι υποχρέωσή μας να δημιουργήσουμε το ελληνικό σχολείο του μέλλοντος. Είναι η ώρα να κτίσουμε το ελληνικό εκπαιδευτικό σύστημα της Νέας Εποχής. Με εκσυγχρονισμό των δομών και των υποδομών του. Με αξιολόγηση του παραγόμενου έργου σε όλα τα επίπεδα. Με ενίσχυση της θέσης και του κύρους του εκπαιδευτικού κόσμου.

Οφείλουμε, πρώτ' απ' όλα, να επιδιώξουμε και να πετύχουμε την προσαρμογή του εκπαιδευτικού μας συστήματος στις τάσεις που αναπτύσσονται διεθνώς, στις ευρωπαϊκές εξελίξεις, στις κοινές δεσμεύσεις που έχουμε αναλάβει με τις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης υπογράφοντας (από το 1999) τη διακήρυξη της Μπολόνια. Η αρχή μπορεί να γίνει από τις μεγάλες εκκρεμότητες της Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης:

- Την αλλαγή του θεσμικού πλαισίου των Ανώτατων Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων, έτσι ώστε να αποκτήσουν περισσότερη ελευθερία για μακροχρόνιο προγραμματισμό και ευελιξία στην οικονομική διαχείρισή τους. Να αποκτήσουν αυτονομία με διαφάνεια.
- Την αξιολόγηση ως εργαλείο για τη βελτίωση της ποιότητας της παρεχόμενης εκπαίδευσης και όλων των δραστηριοτήτων τους.
- Την πιστοποίηση των πανεπιστημιακών μονάδων.
- Την κινητικότητα στον ευρωπαϊκό χώρο και την αναγνώριση πτυχίων.
- Τα ευρωπαϊκά διαπανεπιστημιακά προγράμματα σπουδών.
- Τη συμμετοχή των Ιδρυμάτων, σε δίκτυα ευρωπαϊκών συνεργασιών.
- Την ενίσχυση του θεσμού των Γραφείων Σταδιοδρομίας στα Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα.

Άμεσα επιβάλλεται να συζητηθούν και τα ζητήματα που απαιτούν νέες ρυθμίσεις, πριν το ξεκίνημα της επόμενης σχολικής χρονιάς:

- Η επέκταση της υποχρεωτικής φοίτησης από τα εννέα (9) στα δώδεκα (12) χρόνια.
- Η αξιολόγηση του εκπαιδευτικού έργου, σε όλες τις βαθμίδες.
- Τα ζητήματα που αφορούν στη δια βίου εκπαίδευση.
- Η θέσπιση γενικών αρχών λειτουργίας του συστήματος, ώστε να διασφαλίζεται η σταθερότητα, η ευελιξία, η ανάπτυξη αυτενέργειας, η παιδευτική αυτονομία κάθε βαθμίδας εκπαίδευσης.

Σε κοινό προβληματισμό είναι ανάγκη να μπει και ο τρόπος πρόσβασης στα Ανώτατα Εκπαιδευτικά και Τεχνολογικά Ιδρύματα, έτσι ώστε το Λύκειο να ανακτήσει την παιδευτική αυτονομία του και να μην λειτουργεί σαν εξεταστικό φροντιστήριο, που αυξάνει το άγχος των μαθητών και αποθεώνει την παραπαιδεία. Όπως επίσης και τα φαινόμενα της «αιώνιας φοίτησης». Όλοι μαζί μπορούμε να βρούμε τις καλύτερες λύσεις. Λύσεις μακράς πνοής. Λύσεις πλατειάς αποδοχής.

Κυρίες και κύριοι,

Ζούμε σε μια εποχή ραγδαίων εξελίξεων. Εποχή της Γνώσης, της Τεχνολογικής Επανάστασης, της Κοινωνίας της Πληροφορίας. Εποχή που, αφενός διψά για Πολιτισμό (για αρχές και αξίες) και, αφετέρου απαιτεί να επενδύσουμε στις νέες τεχνολογίες, την έρευνα, την καινοτομία. Εποχή που χαρακτηρίζεται από έντονες αναδιαρθρώσεις στην Οικονομία, την παραγωγή, την αγορά εργασίας. Μπροστά σ' αυτά τα δεδομένα και σ' αυτές τις τάσεις το εκπαιδευτικό σύστημα δεν μπορεί να είναι στατικό. Δεν μπορεί να είναι απομονωμένο από όσα συμβαίνουν στην Ευρωπαϊκή Ένωση και το διεθνή χώρο. Δεν μπορεί να παράγει άνεργους πτυχιούχους. Το εκπαιδευτικό σύστημα οφείλει να προάγει την ανθρωπιστική καλλιέργεια, την άμιλλα, την αξιοκρατία, να παρέχει υψηλού επιπέδου μόρφωση σε όλες τις νέες και

όλους τους νέους μας, να διασφαλίζει διαρκή εξοικείωση με το συνεχώς μεταβαλλόμενο περιβάλλον γνώσεων και τεχνολογιών, να έχει δυναμική, κύρος και όραμα.

Όλοι συμφωνούμε ότι η Παιδεία έχει ως κυρίαρχο σκοπό τη διάπλαση πολιτών ελεύθερων, υπεύθυνων και δημοκρατικών. Πολιτών με κοινωνικότητα και αίσθημα ευθύνης. Πολιτών με ερευνητικό πνεύμα, με δημιουργικότητα, με επαρκή εφόδια για την ατομική προκοπή και τη συλλογική πρόοδο.

Βασικός στόχος μας στην Πρωτοβάθμια και Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση...

- Είναι η πολύπλευρη μόρφωση.
- Είναι η αλλαγή στον τρόπο διδασκαλίας, ώστε να περάσουμε από τη στείρα απομνημόνευση στην ενεργό συμμετοχή των παιδιών στη μαθησιακή διαδικασία.
- Είναι η αναθεώρηση της μεθόδου των προγραμμάτων διδασκαλίας και της ύλης των μαθημάτων.
- Είναι η λειτουργική ένταξη των νέων τεχνολογιών στο σχολείο και η αρμονική σύζευξή τους με την Παράδοση και τον Πολιτισμό.
- Είναι, ακόμη, η ανάδειξη της αυταξίας του σχολείου και η αναβάθμιση των Τεχνικών Επαγγελματικών Εκπαιδευτηρίων σε πραγματικά επαγγελματικά Λύκεια, τα οποία παρέχουν στους αποφοίτους τους τη δυνατότητα πρόσβασης στα Πανεπιστήμια και τα Τεχνολογικά Εκπαιδευτικά Ιδρύματα.

Βασικός στόχος μας σε ό,τι αφορά την Ανώτερη και Ανώτατη εκπαίδευση είναι η σύνδεσή της με την παραγωγική διαδικασία και την αγορά εργασίας. Είναι η παραγωγή νέας γνώσης μέσω της έρευνας. Είναι η ενίσχυση του αναπτυξιακού ρόλου στον οποίο καλείται να ανταπεξέλθει. Είναι η συμβολή της στη δημιουργία νέων και καλύτερα αμειβόμενων θέσεων εργασίας, την αντιμετώπιση της ανεργίας, την ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής, τη βελτίωση της ποιότητας ζωής. Αυτός είναι ο τελικός στόχος μας: Η ανάπτυξη, η πρόοδος, η ευημερία. Η καλύτερη ζωή για όλους τους πολίτες. Αυτή είναι η αποστολή της πολιτικής. Αυτός είναι ο δρόμος που επιλέγουμε. Και ο δρόμος αυτός ξεκινά από εδώ. Από την Παιδεία και τον Πολιτισμό. Είναι δρόμος κοινός. Δρόμος που επιτρέπει να πετύχουμε, όλοι μαζί. Να πετύχουμε για όλους τους Έλληνες. Να ανοίξουμε, για όλες τις νέες και όλους τους νέους μας, τη Λεωφόρο της Γνώσης. Να ανοίξουμε δρόμους ασφάλειας και σιγουριάς για κάθε πολίτη. Για το παρόν και το μέλλον της ελληνικής κοινωνίας. Για μια κοινωνία περισσότερων ευκαιριών και δυνατοτήτων. Μία κοινωνία πιο συνεκτική. Μία δίκαιη κοινωνία.

Σας ευχαριστώ.